

Identificatie en typering van CITO LOVS - SPELLING

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS) – Spelling; Cito; Anja de Wijs, Ronald Krom, Saskia van Berkel, Marieke Tonesen; 2006 – 2011; de kostprijs van het materiaal behoudens prijswijzigingen: € 68,10 per leerjaar per map voor de handleiding van het eerste tot en met het vierde leerjaar, € 88,67 voor de map van het vijfde leerjaar en € 69,70 voor de map van het zesde leerjaar. Een set van 5 toetsboekjes kost € 5,70. De afname van de toets gebeurt digitaal of op papier. Indien de toets digitaal afgenomen wordt kost dit € 0,65 per afname. Het instrument komt uit Nederland.
2. <u>Wat en voor wie?</u>	De toetsen van Cito LOVS - Spelling zijn bedoeld om nauwkeurig de ontwikkeling van de spellingvaardigheid bij leerlingen tijdens de hele basisschoolperiode op te volgen en gerichte hulp te bieden waar nodig. De spellingtoetsen (woord- en zinnendictees of meerkeuzevragen) worden afgenomen bij leerlingen in het eerste leerjaar (groep 3) tot en met het zesde leerjaar (groep 8). Deze toetsen bieden ook de mogelijkheid om het onderwijs op klas- en schoolniveau te volgen en na te gaan of de school beantwoordt aan de doelstellingen die ze nastreeft.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De handleiding van de toetsen van Cito LOVS - Spelling vermeldt geen afnametijd. De afnametijd voor het woord- of zinnendictee hangt samen met het voorleestempo van de leerkracht en de tijd die de leerlingen krijgen om het gevraagde woord op te schrijven. De handleiding adviseert om een rustig tempo aan te houden en enkel over te gaan naar het volgende woord als alle leerlingen klaar zijn met schrijven. Bij de

	toetsen met meerkeuzevragen die niet voorgelezen worden door de leerkracht wordt ook geen exacte afnametijd meegedeeld in de handleiding. Naar verwachting (gebaseerd op proefafnames) zal de toetsafname per onderdeel dan maximaal een half uur duren.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten Voor elk meetmoment wordt er een andere toets voorzien. Elke toets bestaat uit twee modules. Een gezamenlijke startmodule en daarna een gemakkelijkere module Vervolg 1 of een moeilijkere module Vervolg 2. Doordat er onderscheid gemaakt wordt in de vervolgmodes, kan er adaptief (= de moeilijkheid van de vragen wordt mee bepaald door de antwoorden op de vorige toets) getoetst worden. Vanaf eind vijfde leerjaar (groep 7) zijn er naast toetsen voor niet-werkwoordspelling ook toetsen voor werkwoordspelling opgenomen. In het eerste (groep 3) tot en met het vijfde leerjaar (groep 7) worden er twee toetsmomenten voorzien: <ul style="list-style-type: none"> - in de tweede helft van januari of in de eerste week van februari - in juni In het zesde leerjaar (groep 8) wordt er slechts één toets afgenomen in november of januari.
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☒ Klassikaal ☐ Individueel
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau of op schoolniveau?</u>	☒ Leerlingenniveau ☒ Klasniveau ☒ Schoolniveau De toetsen geven informatie op leerlingen-, klas- en schoolniveau. Indien de school gebruik maakt van het Computerprogramma LOVS, dan is het mogelijk om via de module 'Schoolzelfevaluatie' overzichten te maken om op schoolniveau de kwaliteit van het gegeven onderwijs te evalueren.
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	Vaardigheden: ☐ Lezen ☒ Schrijven ☐ Spreken/Gesprek ☐ Luisteren Competenties: ☒ Taalcompetentie

	☐ Zelfsturende competentie ☐ Leercompetentie ☐ Sociale competentie Deelcompetenties: De toetsen van Cito LOVS - Spelling peilen naar de taalcompetentie binnen schrijven . De toetsen vinden aansluiting bij volgend doel uit het doelenkader: – Spellingsafspraken en -regels toepassen.
9. <u>Wat doen de leerlingen?</u>	In het eerste leerjaar wordt er een woorddictee afgenomen bij de leerlingen. In de overige leerjaren bestaat de toets enerzijds uit dicteeopgaven (zinnedictee) en anderzijds uit meerkeuzeopgaven. Met de dicteeopgaven wordt het actief spellen in beeld gebracht. De meerkeuzeopgaven meten het passief spellen, of het herkennen van spelfouten in een geschreven tekst. Vanaf vijfde leerjaar wordt er een onderscheid gemaakt tussen spelling voor werkwoorden en spelling voor niet-werkwoorden.
10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u>	☒ Screening ☐ Diagnose ☒ Andere: volgsysteem
11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u>	☒ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☐ Geen vergelijking normen De toetsscore van leerlingen op de toetsen voor Cito LOVS –Spelling wordt omgezet in een vaardigheidsscore . Deze vaardigheidsscore is een absolute maat die toelaat om kinderen doorheen hun schoolloopbaan te volgen. Deze scores bieden een fijne maat: ze registreren ook geringe verbetering. Deze vaardigheidsscore wordt gekoppeld aan een vaardigheidsniveau , waardoor de resultaten van de leerling vergeleken kunnen worden met de resultaten van de leeftijdsgenoten van een landelijke referentiegroep. Het vaardigheidsniveau van de leerling wordt uitgedrukt in een cijfer van niveau I tot niveau V, volgens de nieuwe indeling. De oudere indeling van niveau A tot E wordt ook nog steeds vermeld in de handleiding. Deze informatie wordt ondergebracht in twee rapporten: het leerlingenrapport en het groepsrapport .

Criteria voor een goed evaluatie-instrument ¹	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	<p>De handleiding van CITO LOVS - Spelling geeft informatie over:</p> <p>☒ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof. Bij de ontwikkeling van de spellingtoetsen werd er uitgegaan van de wettelijke spellingnorm voor onderwijs en overheid zoals beschreven in de Woordenlijst Nederlandse Taal van oktober 2005 (het 'Groene Boekje'). Daarenboven werd een onderzoek gevoerd naar spellingkwesties die men aantroef in een aantal veel gebruikte onderwijsmethoden. Uit dit onderzoek zijn 48 spellingscategorieën ontstaan die allen aan bod komen in de toetsen Spelling.</p> <p>☒ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde. De toetsen Spelling meten de spellingvaardigheid bij leerlingen. De toetsen bestaan deels uit dicteeopgaven, deels uit meerkeuzeopgaven. Met de dicteeopgaven wordt het actief spellen in beeld gebracht. De meerkeuzeopgaven meten het passief spellen, of het herkennen van spelfouten in een geschreven tekst.</p> <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u>	<p>De handleiding van Cito LOVS - Spelling geeft informatie over:</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname De handleiding geeft algemene aanwijzingen voor de afname en ook specifieke aanwijzingen per afnamemoment.</p> <p>☒ De betrouwbaarheid</p> <p style="margin-left: 20px;">☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig ☒ is eerder voldoende hoog</p> <p>Voor elke toets van Cito wordt er een wetenschappelijke verantwoording opgesteld. Deze wordt voorgelegd aan de COTAN (Commissie Testaangelegenheden Nederland). Uit de gegevens van de</p>

¹ Invulling van de concepten gebeurde op basis van de Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen (CTO – KU Leuven, 2006) en de Visietekst Breed Evalueren (Steunpunt Gelijk Onderwijskansen, 2008).

	<p>wetenschappelijke verantwoording voor de toetsen van Cito LOVS – Spelling blijkt dat de betrouwbaarheid² voor deze toetsen eerder voldoende hoog is.</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de scoring De handleiding biedt een lijst aan met de goede antwoorden die leerkrachten kunnen gebruiken om de antwoorden te scoren.</p> <p>☐ Geen informatie over betrouwbaarheid</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>In de handleiding van Cito LOVS gaat er bijzondere aandacht naar hoe de resultaten op leerlingen-, klas- en schoolniveau geïnterpreteerd moeten worden. De uniformiteit van afname (via de strikte regels voor afname en de strikte quotering) laat geen willekeurige interpretaties van de toetsscores toe. Daarnaast voorziet de handleiding ook ondersteuning in leerlingenzorg voor leerlingen die slecht scoren op een toets. Het Cito LOVS baseert zich hiervoor op het cyclische proces van onderwijs op maat waarbij drie stappen onderscheiden worden: signaleren, analyseren en handelen. De leerkracht krijgt bij elk van deze stappen instrumenten aangereikt.</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>Het is mogelijk om de scores, de groepsrapporten, de leerlingenrapporten en het groepsoverzicht op te vragen via het computerprogramma LOVS. Dit betekent tijdswinst aangezien dit niet meer handmatig dient te gebeuren. Alle scores, overzichten en rapporten kan je wel nog steeds handmatig op papier doen.</p>
<p>16. <u>Kritische reflectie op algemene kwaliteit</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Maakt deel uit van Cito LOVS, wat toelaat om het onderwijs op individueel, klas- en schoolniveau (schoolzelfevaluatie, dwarsdoorsnede, trendanalyse) te evalueren. – Voor elk leerjaar is een gedetailleerd pakket voorzien, met daarin handleiding, toetsmateriaal, registratieformulieren en inhoudsverantwoording. – In de handleiding wordt telkens ook ingegaan op het gebruik van de toetsen voor speciale leerlingen en in het buitengewoon onderwijs. – Door de gehanteerde meettechniek zijn de verschillende scores binnen een leerjaar en over de leerjaren heen onderling te vergelijken, wat toelaat om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. – Steeds meerdere testmomenten per schooljaar (doorgaans halverwege en eind) met verschillende toetsen. – Aangezien de scores op de verschillende toetsen onderling te vergelijken zijn, is het mogelijk om leerlingen op maat te toetsen door adaptief toetsen of door het ontkoppelen van toets en afnamemoment; niet alle leerlingen in eenzelfde klas moeten dus op hetzelfde moment dezelfde toets krijgen en toch zijn de resultaten van de kinderen vergelijkbaar.

² De Cronbach's Alfa voor de verschillende toetsen van Cito LOVS – Spelling varieert van 0,87 tot 0,94.

- Voordeel is dat het om genormeerde toetsen gaat, waardoor het mogelijk is om individuele leerlingen en de klas als geheel te vergelijken (indien op de geplande meetmomenten afgenomen, nl. halverwege en aan het eind van het schooljaar), maar dit wel enkel met een referentiegroep uit Nederland.
- Er wordt geen specifieke informatie gegeven over het normeringsonderzoek en over de leerlingen die daarin betrokken waren.
- De toetsen zijn methodeonafhankelijk.
- Er worden zeer concrete richtlijnen gegeven voor afname en interpretatie van de toetsen, wat de betrouwbaarheid wel groot maakt.
- De resultaten kunnen handmatig, maar ook aan de hand van een computerprogramma worden geanalyseerd. Aanwijzingen voor het gebruik van het computerprogramma zijn opgenomen in de handleiding.

- Voor elk toetsmoment zijn drie modules opgenomen, waarvan elke leerling er twee maakt. Iedereen krijgt dezelfde eerste toets, waarna op basis van de resultaten van deze toetsen wordt gedifferentieerd en minder goede en betere spellers respectievelijk een andere toets krijgen toegewezen. Dit betekent dat gedifferentieerd kan worden getoetst op maat van de kinderen. Maar het betekent anderzijds ook dat leerlingen telkens twee toetsen krijgen.
- Naast toetsen wordt in de handleiding ook verwezen naar diagnostische taken en hulpmaterialen die toelaten om het hele zorgverbredingstraject te doorlopen van signaleren via analyseren tot handelen. Er wordt dus verder gedacht dan enkel de signaleringsfunctie
- In de toetsen komen 50 verschillende spellingscategorieën aan bod, die geselecteerd zijn op basis van analyse van meerdere taal- en spellingmethodes; op die manier zijn de toetsen eerder methodeonafhankelijk.
- De spellingtoetsen worden niet onder tijdsdruk afgenomen, zodat kinderen rustig kunnen werken en tijdsdruk de resultaten niet beïnvloedt.
- Er wordt een combinatie gemaakt van het schrijven van losse woorden, maar ook van woorden die in een zinscontext worden gepresenteerd.
- In de handleiding voor elk leerjaar is een gebruiksvriendelijk overzicht gepresenteerd van de verschillende spellingcategorieën die worden getoetst en wanneer deze worden getoetst.
- Er zijn in de toetsenreeks (vanaf het tweede leerjaar, vervolgttoets 2) ook toetsen opgenomen die aan de hand van meerkeuze-opgaven zijn opgesteld. Leerlingen krijgen dan de opdracht om aan te kruisen in

welke zin het dikgedrukte woord fout is gespeld. Het voordeel van dergelijke opgaven is dat leerlingen individueel en op eigen tempo kunnen werken en dat de leerkracht de woorden niet moet voorlezen. Maar dergelijke werkwijze betekent uiteraard ook dat het herkennen van correct gespelde woorden wordt getoetst en niet zozeer het zelf correct kunnen spellen van gedicteerde woorden.

Centrum voor
Taal ^{nt}2 en
Onderwijs

steunpunt
diversiteit & leren